C/2024/6555

12.11.2024

P9_TA(2024)0158

EU:n ja Armenian läheisemmät suhteet ja Azerbaidžanin ja Armenian välisen rauhansopimuksen tarve

Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. maaliskuuta 2024 EU:n ja Armenian läheisemmistä suhteista ja Azerbaidžanin ja Armenian välisen rauhansopimuksen tarpeesta (2024/2580(RSP))

(C/2024/6555)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Armeniasta, Azerbaidžanista ja Vuoristo-Karabahin tilanteesta,

— ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan, Helsingin päätösasiakirjan ja 21. joulukuuta 1991 annetun Alma-Atan julistuksen,

— ottaa huomioon Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja tehostetun kumppanuussopimuksen ([1]), jäljempänä 'kumppanuussopimus', joka tuli kaikilta osin voimaan 1. maaliskuuta 2021,

— ottaa huomioon Armenian pääministerin Nikol Pašinjanin Euroopan parlamentin täysistunnossa 17. lokakuuta 2023 pitämän puheen,

— ottaa huomioon 15. marraskuuta 2023 pidetyn EU:n ja Armenian toisen korkean tason poliittisen ja turvallisuusasioita koskevan vuoropuhelun päätelmät,

— ottaa huomioon, että Armeniasta tuli Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön sopimusvaltio 1. helmikuuta 2024,

— ottaa huomioon 9. helmikuuta 2024 annetun Armeniaa koskevan kumppanuuden täytäntöönpanokertomuksen,

— ottaa huomioon 13. helmikuuta 2024 pidetyn EU:n ja Armenian kumppanuusneuvoston viidennen kokouksen tulokset,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että EU:n ja Armenian suhteet perustuvat yhteisiin arvoihin, kuten demokratiaan, oikeusvaltioperiaatteeseen, ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin, alueelliseen yhteistyöhön ja aktiiviseen osallistumiseen itäisen kumppanuuden puitteissa alueellisen yhteistyön ja vakauden edistämiseksi;

B. ottaa huomioon, että Eurooppa-neuvosto antoi komission varapuheenjohtajalle / ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle ja komissiolle tehtäväksi tarkastella keinoja, joilla EU:n ja Armenian suhteita voitaisiin vahvistaa kaikilta osin;

C. ottaa huomioon, että Armenian pääministeri Nikol Pašinjan kehotti 17. lokakuuta 2023 Euroopan parlamentille pitämässään puheessa yhteiseen sitoutumiseen EU:n ja Armenian välisten suhteiden lujittamiseksi entisestään ja korosti, että Armenian tasavalta on valmis lähentymään Euroopan unionia siinä määrin kuin Euroopan unioni katsoo sen olevan mahdollista;

D. ottaa huomioon, että Armenian ulkoministeri Ararat Mirzoyan harkitsi 9. maaliskuuta 2024 julkisesti hakemuksen jättämistä, jotta Armeniasta tulee Euroopan unionin ehdokasvaltio;

E. ottaa huomioon, että Armeniassa on tapahtunut viime vuosina merkittäviä poliittisia muutoksia ja että hallitus on sitoutunut sekä varmistamaan toimivat demokraattiset instituutiot että käyttämään EU:n ja Armenian kokonaisvaltaista ja tehostettua kumppanuussopimusta mallina maan nykyaikaistamiseen tähtääville uudistuksille huomattavista haasteista huolimatta; ottaa huomioon, että The Economist -lehden vuoden 2023 demokratiaindeksin mukaan Armenia on alueen johtava demokratia;

([1]) EUVL L 23, 26.1.2018, s. 4.

F. ottaa huomioon, että jäädyttämällä jäsenyytensä kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestössä Armenia pyrkii vähentämään riippuvuuttaan Venäjän federaatiosta turvallisuuden alalla ja ottamaan uusia toimijoita mukaan turvallisuustoimiinsa esimerkiksi lisäämällä sotilaallista yhteistyötä Ranskan, Kreikan ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa; ottaa huomioon, että Armenian maaperällä on edelleen sijoitettuna tuhansia venäläisiä sotilaita; ottaa huomioon, että Venäjän väitetty valmius taata Armenian turvallisuus on osoittautunut olemattomaksi; ottaa huomioon, että Armenia pysyy edelleen Euraasian talousunionissa; ottaa huomioon, että Armeniasta on tullut Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön sopimuspuoli;

G. ottaa huomioon, että Venäjän federaatio pyrkii heikentämään Armenian demokraattista legitiimiyttä ja luomaan kaaosta ja epävakautta jatkuvan sekaantumisen, mukaan lukien disinformaatiokampanjoiden avulla;

H. ottaa huomioon, että Armenian talous on yhä pitkälti riippuvainen Venäjästä, jonka osuus Armenian ulkomaankaupasta on noin 35 prosenttia, ja sen riippuvuus on erityisen suuri strategisesti tärkeällä energia-alalla; ottaa huomioon, että pääministeri Nikol Pašinjan on pyytänyt lisäämään EU:n talous- ja investointisuunnitelman mukaista tukea; ottaa huomioon, että monialaisiin investointeihin on tähän mennessä saatu noin 500 miljoonaa euroa talous- ja investointisuunnitelman kautta; ottaa huomioon, että EU on edelleen Armenian keskeinen uudistuskumppani ja suurin avunantaja; ottaa huomioon, että komissio ilmoitti 5. lokakuuta 2023 5,25 miljoonan euron ylimääräisestä hätäavusta, EU4Peace-ohjelman rahoituksen lisäämisestä, talousarviotukeen tarkoitetuista vuotuisista lisäohjelmista ja teknisestä avusta lentoturvallisuuden ja ydinturvallisuuden kaltaisten kysymysten ratkaisemiseksi;

I. ottaa huomioon, että viidennessä EU:n ja Armenian kumppanuusneuvostossa sovitussa uudessa EU:n ja Armenian kumppanuusohjelmassa asetetaan etusijalle yhteisten arvojen perusteella Armenian selviytymiskyvyn vahvistaminen ja sen talouden monipuolistaminen, turvallisuusyhteistyön tehostaminen ja investointien lisääminen taloudellisen yhteistyön avaintekijöinä;

J. ottaa huomioon, että äskettäin julkaistussa kumppanuuden täytäntöönpanokertomuksessa kuvataan Armenian edistymistä kumppanuussopimuksen täytäntöönpanossa, mukaan lukien oikeuslaitoksen uudistaminen ja korruption torjunta, sisäministeriön perustaminen ja Armenian poliisilaitoksen uudistaminen EU:n tuella;

K. ottaa huomioon, että Venäjällä on edelleen mahdollisuus saada rajoitusten kohteena olevia unionitavaroita kolmansien maiden, kuten Armenian, kautta kulkevien toimitusketjujen kautta; ottaa huomioon, että EU:n Venäjään kohdistamien pakotteiden käyttöönoton jälkeen Armenian vienti Venäjälle kolminkertaistui vuonna 2022 ja kaksinkertaistui tammikuun ja elokuun 2023 välisenä aikana; ottaa huomioon, että EU:n pakotteiden täytäntöönpanosta vastaava erityislähettiläs David O'Sullivan ei ole tuonut esiin ongelmia Armenian viranomaisten yhteistyössä EU:n kanssa pakotteiden kiertämisen estämiseksi ja että hän pitää Armenian kanssa tehdyn yhteistyön tuloksia kokonaisuudessaan myönteisinä;

L. ottaa huomioon, että 19. syyskuuta 2023, Lachinin käytävän yhdeksän kuukautta jatkuneen laittoman saarron jälkeen, Azerbaidžan aloitti hyökkäyksen Vuoristo-Karabahin osiin, jotka eivät vielä olleet sen hallinnassa, ja rikkoi siten marraskuussa 2020 tehdyn tulitaukosopimuksen ja Kansainvälisen tuomioistuimen tuomion mukaisia velvoitteitaan; ottaa huomioon, että yli 100 000 armenialaista joutui pakenemaan alueelta, minkä vuoksi Vuoristo-Karabahissa vuosisatoja asunut armenialaisväestö on kadonnut lähes kokonaan; ottaa huomioon, että tätä voidaan pitää etnisenä puhdistuksena; ottaa huomioon, että Vuoristo-Karabahin tosiasiallisesti valtaa pitävät viranomaiset, joita ei ole tunnustettu, lakkasivat olemasta 1. tammikuuta 2024 sen jälkeen, kun ne suostuivat pakon edessä lakkauttamiseensa; ottaa huomioon, että Azerbaidžanissa on edelleen vangittuna useita armenialaisia, mukaan lukien Vuoristo-Karabahin entiset johtajat; ottaa huomioon, että joitakin heistä on kuulusteltu ja he ovat joutuneet julkisen uteliaisuuden kohteeksi vuoden 1929 Geneven yleissopimusten vastaisesti; ottaa huomioon, että Vuoristo-Karabahin armenialaiset menettivät omaisuuttaan ja tavaroitaan paetessaan Azerbaidžanin sotilaallisia toimia eivätkä ole saaneet niitä takaisin;

M. ottaa huomioon, että komissio ilmoitti 13. helmikuuta 2024 myöntävänsä 5,5 miljoonaa euroa humanitaarista lisäapua Vuoristo-Karabahin alueelta siirtymään joutuneiden armenialaisten tukemiseksi syyskuussa 2023 ilmoitettujen 12,2 miljoonan euron lisäksi;

N. ottaa huomioon, että EU tukee täysin Armenian ja Azerbaidžanin suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ja että se tukee aktiivisesti pyrkimyksiä saada aikaan kestävä rauhansopimus Armenian ja Azerbaidžanin välillä rauhanomaisin keinoin ja asianomaisen väestön oikeuksia kunnioittaen;

O. ottaa huomioon, että Armenia ja Azerbaidžan ovat käyneet suoria neuvotteluja mahdollisesta rauhansopimuksesta, joka voisi aloittaa uuden luvun kahdenvälisissä suhteissa; ottaa huomioon, että erimielisyyttä on edelleen asioista, jotka liittyvät rajojen määrittämiseen ja merkitsemiseen sekä Azerbaidžanin ja sen Nahitševanin erillisalueen välisiä liikenneyhteyksiä koskeviin käytännön järjestelyihin; ottaa huomioon, että Azerbaidžan vaatii, että Venäjän joukot valvoisivat ilman Armenian tulli- ja rajatarkastuksia Armenian kautta kulkevaa käytävää, joka yhdistää Azerbaidžanin ydinalueen Nahitševanin erillisalueeseen, sivuuttaen näin Armenian suvereniteetin; ottaa huomioon, että Armenian rauhanehdotukseen "Crossroads of Peace" sisältyvät yhteydet Azerbaidžanin ydinalueen ja Nahitševanin välillä Armenian suorittamin raja- ja tullitarkastuksin;

P. ottaa huomioon, että hyvän tahdon eleenä Armenia ei vastustanut COP29-kokouksen järjestämistä Bakussa; ottaa huomioon, että Armenian pääministeri Nikol Pašinjan ehdotti 28. tammikuuta 2024 Azerbaidžanille hyökkäämättömyyssopimuksen allekirjoittamista; ottaa huomioon, että turvallisuustilanne on edelleen kireä, mistä on osoituksena 13. helmikuuta 2024 tapahtunut välikohtaus, jossa kuoli neljä armenialaissotilasta ja yksi haavoittui Azerbaidžanin avattua tulen eteläisessä Sjunikin maakunnassa;

Q. ottaa huomioon, että pääministeri Nikol Pašinjan totesi 15. ja 16. helmikuuta 2024 Azerbaidžanin torjuneen Armenian viimeisimmät ehdotukset rajojen määrittämisestä/merkitsemisestä ja esitti analyysinsä, jonka mukaan Azerbaidžan saattaa valmistella sotilasoperaatioiden aloittamista joillakin raja-alueilla tarkoituksenaan aloittaa laajamittainen sota Armenian tasavaltaa vastaan; ottaa huomioon. että pääministeri Nikol Pašinjan ja Azerbaidžanin presidentti Ilham Alijev tapasivat Münchenissä 17. helmikuuta 2024 ensi kerran Azerbaidžanin Vuoristo-Karabahiin syyskuussa 2023 tekemän hyökkäyksen jälkeen Saksan liittokansleri Olaf Scholzin toimiessa välittäjänä;

R. ottaa huomioon, että Vuoristo-Karabahissa on lukuisia kirkkoja, moskeijoita, ristikiviä ja hautausmaita; ottaa huomioon, että Azerbaidžanin aiheutettua tahallisesti huomattavaa vahinkoa Armenian kulttuuriperinnölle vuoden 2020 sodan aikana Kansainvälinen tuomioistuin totesi 7. joulukuuta 2021 antamassaan määräyksessä ([2]), että Azerbaidžanin on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet ehkäistäkseen Armenian kulttuuriperintöön, mukaan lukien kirkot ja muut uskonnonharjoituspaikat, muistomerkit, maamerkit, hautausmaat ja artefaktit, kohdistuvaa ilkivaltaa ja häpäisemistä ja määrätäkseen niistä rangaistuksia; ottaa huomioon, että Azerbaidžanin viranomaiset ovat viime viikkoina poistaneet armenialaiseen kulttuuriperintöön liittyviä muistomerkkejä ja tuhonneet merkittäviä rakennuksia Vuoristo-Karabahissa, mukaan lukien paikallisen parlamentin rakennus;

S. ottaa huomioon, että Azerbaidžanin johto antaa edelleen irredentistisiä lausuntoja viitatessaan Armenian suvereeniin alueeseen; toteaa, että Azerbaidžanin armeija miehittää edelleen noin 170:tä neliökilometriä Armenian suvereenista alueesta;

T. ottaa huomioon, että Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alan siviilioperaatio Armeniassa (EUMA) käynnistettiin helmikuussa 2023 ja että sen tehtävänä on seurata kehitystä Armenian ja Azerbaidžanin välisellä rajalla ja raportoida siitä; ottaa huomioon, että EUMA saa toimia vain Armenian puolella rajaa, koska Azerbaidžan kieltäytyy antamasta operaatiolle lupaa toimia omalla puolellaan rajaa; ottaa huomioon, että Armeniassa läsnä oleva venäläinen sotilashenkilöstö on tietoisesti asettanut esteitä EUMAn toimeksiannon toteuttamiselle; ottaa huomioon, että EUMA on ollut Azerbaidžanin viranomaisten ja hallituksen valvomien tiedotusvälineiden disinformaation kohteena; ottaa huomioon, että joulukuussa 2023 EU:n ulkoasiainneuvosto päätti tehostaa läsnäoloa paikan päällä ja lisäsi henkilöstön määrän 138:sta 209:ään;

U. ottaa huomioon, että Armenia on toistuvasti pyytänyt EU:ta sisällyttämään maan Euroopan rauhanrahaston avunsaajien joukkoon; ottaa huomioon, että useat jäsenvaltiot ovat päättäneet lisätä tukeaan Armenialle antamalla sotilaallista apua, jotta Armeniaa autetaan uudistamaan armeijaansa ja estämään uudet sotilaalliset hyökkäykset sen kansainvälisesti tunnustettua aluetta vastaan;

1. panee tyytyväisenä merkille, että Armenia on korostanut voimakkaasti halukkuuttaan tehostaa ja priorisoida suhteitaan Euroopan unioniin; katsoo, että Euroopan unionin olisi reagoitava tähän mahdolliseen geopoliittiseen muutokseen myönteisesti ja hyödynnettävä sitä täysipainoisesti sekä autettava Armeniaa kytkeytymään tiiviimmin demokratioiden yhteisöön;

2. kehottaa jatkamaan äskettäin sovitun EU:n ja Armenian kumppanuusohjelman täytäntöönpanoa ja korostaa tarvetta pyrkiä aktiivisesti saavuttamaan kunnianhimoiset yhteistyön prioriteetit; katsoo, että EU:n ja Armenian välinen merkittävä kumppanuus on looginen askel, kun otetaan huomioon, että Armenia on valinnut demokratian, oikeusvaltion, korruption torjunnan ja sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen kunnioittamisen;

3. suhtautuu myönteisesti Armenian sitoutumiseen kumppanuussopimuksen täytäntöönpanoon ja Armenian edistymiseen sopimuksen etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa; on tyytyväinen siitä, että Armenian hallitus pitää kumppanuussopimusta strategisena suunnitelmana Armenian keskeisille uudistuksille; kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita aloittamaan etenemissuunnitelman laatimisen EU:n ja Armenian suhteiden kunnianhimoiseksi parantamiseksi; katsoo, että Ukrainan, Georgian ja Moldovan tasavallan kanssa tehdyistä assosiaatiosopimuksista / pitkälle menevistä ja laaja-alaisista vapaakauppa-alueista saadut kokemukset voivat toimia hyvänä perustana erityisesti asteittaiselle alakohtaiselle yhdentymiselle sisämarkkinoihin, minkä pitäisi tuoda Armenialle konkreettista hyötyä makro- ja mikrotasolla;

([2]) Kansainvälisen tuomioistuimen määräys, annettu 7. joulukuuta 2021, pyynnöstä väliaikaisten toimenpiteiden käynnistämisestä kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen soveltamiseksi (Armenia v. Azerbaidžan).

4. toistaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklan nojalla jokainen Euroopan valtio voi hakea unionin jäsenyyttä sillä edellytyksellä, että se noudattaa Kööpenhaminan arviointiperusteita ja demokratian periaatteita, kunnioittaa perusvapauksia, ihmisoikeuksia ja vähemmistöjen oikeuksia sekä noudattaa oikeusvaltioperiaatetta; katsoo, että jos Armenia on kiinnostunut ehdokasvaltion aseman hakemisesta ja jatkaa demokratiaansa vahvistavia kestäviä uudistuksia, tämä voisi johtaa EU:n ja Armenian suhteiden muutosvaiheeseen; kehottaa komissiota ja neuvostoa tukemaan aktiivisesti Armenian toivetta lisätä yhteistyötä EU:n kanssa talouskumppanuuden lisäksi myös poliittisessa vuoropuhelussa, ihmisten välisissä yhteyksissä, alakohtaisessa yhdentymisessä ja turvallisuusyhteistyössä;

5. tukee Armeniaa sen jatkuvissa pyrkimyksissä uudistusten toteuttamiseksi sekä demokratian, oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan vahvistamiseksi; korostaa kansalaisyhteiskunnan tärkeää roolia uudistusten täytäntöönpanossa; kehottaa Armeniaa jatkamaan yhteistyötä EU:n kanssa tältä osin ja pyytää EU:ta lisäämään tukea näillä aloilla, erityisesti teknistä tukea ja asiantuntemuksen vaihtoa; kannustaa Armeniaa osallistumaan aktiivisesti itäisen kumppanuuden politiikkaan keinona edistää hyviä naapuruussuhteita Etelä-Kaukasiassa;

6. toteaa, että Venäjän federaation vaikutus Armenian talouteen on edelleen suuri, ja kannustaa Armeniaa tarkkailemaan maassa mahdollisesti tapahtuvaa EU:n pakotteiden kiertämistä; on täysin tietoinen niiden uhkien määrästä ja moninaisuudesta, joita Venäjän federaatio saattaa yrittää käyttää Armeniaa vastaan rangaistakseen sitä itsenäisistä poliittisista ja strategisista valinnoistaan; katsoo, että EU:n on oltava valmis antamaan Armenialle nopeasti apua tällaisten vihamielisten toimenpiteiden kielteisten seurausten lieventämiseksi;

7. panee merkille, että Armenian ja EU:n kahdenvälisen kaupan määrä on kasvanut kymmenen viime vuoden aikana; kannustaa Armeniaa, EU:ta ja sen jäsenvaltioita sekä eurooppalaisia yrityksiä ja sijoittajia toteuttamaan tarvittavat toimet talous- ja kauppasuhteidensa parantamiseksi entisestään; antaa tunnustusta talous- ja investointiohjelman onnistumiselle ja kannustaa EU:ta ja Armeniaa jatkamaan sekä julkisten että yksityisten investointien hyödyntämistä kestävän kehityksen edistämiseksi Armeniassa;

8. toteaa, että EU:n ja Armenian välistä turvallisuus- ja puolustusalan yhteistyötä on kiireellisesti vahvistettava samalla kun Armenia harkitsee uudelleen jäsenyyttään kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestössä; kehottaa EU:ta vastaamaan myönteisesti Armenian pyyntöön saada tukea Euroopan rauhanrahaston kautta ja tukemaan Armenian armeijaa; panee merkille EU:n ja Armenian säännöllisten poliittisten ja turvallisuutta koskevien vuoropuhelujen lisäarvon kaikkien turvallisuuteen liittyvien asioiden keskusfoorumina; kehottaa käynnistämään hybridiuhkien arvioinnin, joka auttaa Armeniaa tunnistamaan keskeiset haavoittuvuudet ja suunnittelemaan kohdennettuja ratkaisuja; pitää myönteisinä toimia, joita useat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet antaakseen sotilaallista tukea Armenialle, ja kehottaa muita jäsenvaltioita harkitsemaan vastaavia aloitteita;

9. pitää myönteisenä Armenian päätöstä jäädyttää osallistumisensa kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestöön sen jälkeen, kun tämä ei tukenut Armeniaa sotilaallisten hyökkäysten torjunnassa, ja pyrkiä luotettavampaan turvallisuusarkkitehtuuriin; tukee Armenian virallista pyyntöä, että Venäjän federaatio vetää turvallisuuspalvelunsa rajavartijat pois Armenian kansalliselta lentoasemalta;

10. toteaa, että EU:n ja Armenian väliset suorat yhteydet ihmisten kesken tarjoavat mahdollisuuksia, joita ei ole hyödynnetty; kehottaa tunnustamaan Armenian edistymisen viisumien myöntämisen helpottamista ja takaisinottoa koskevien sopimusten täytäntöönpanossa; katsoo, että on aika aloittaa viisumivapautta koskeva vuoropuhelu Armenian kanssa;

11. suhtautuu myönteisesti EU:n ja Armenian tasavallan väliseen sopimukseen, joka mahdollistaa operatiivisten henkilötietojen siirron Eurojustin ja Armenian toimivaltaisten viranomaisten välillä osana rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä; korostaa, että on tärkeää syventää edelleen EU:n ja Armenian välistä yhteistyötä rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa ja unionin turvallisuuden suojelemisessa kummankin osapuolen eduksi;

12. ilmaisee tukensa EUMAn toiminnalle ja korostaa sen tärkeää roolia; kehottaa jatkamaan sen toimeksiantoa vuoden 2025 jälkeen ja lisäämään sen henkilöstöä entisestään; toistaa olevansa pettynyt siihen, että Azerbaidžan kieltäytyy sallimasta operaation toimintaa omalla puolellaan rajaa ja että Azerbaidžanista suunnataan EUMAa vastaan toistuvasti mustamaalauskampanjoita; pitää valitettavana, että Armeniaan sijoitetut Venäjän rajavartijat estivät EUMAn pääsyn Nerkin Handin kylään, jossa kuoli äskettäin 13. helmikuuta 2024 neljä armenialaissotilasta Azerbaidžanin operaatiossa, joka oli seurausta azerbaidžanilaissotilaan väitetystä haavoittumisesta; tuomitsee Azerbaidžanin virkamiesten provosoivan retoriikan EU:ta, sen jäsenvaltioita, EUMAa ja Armenian viranomaisia vastaan;

13. korostaa, että EU:n olisi oltava valmis määräämään pakotteita kaikille henkilöille ja yhteisöille, jotka uhkaavat Armenian suvereniteettia, itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta;

14. kehottaa Azerbaidžania aloittamaan aidosti kattavan ja avoimen vuoropuhelun Karabahin armenialaisten kanssa, jotta varmistetaan heidän oikeuksiensa kunnioittaminen ja taataan heidän turvallisuutensa, mukaan lukien heidän oikeutensa palata koteihinsa ja elää kodeissaan ihmisarvoisesti ja turvallisesti kansainvälisen läsnäolon turvin, sekä heidän maa- ja omistusoikeutensa, jotta he voivat säilyttää erillisen identiteettinsä ja nauttia kaikilta osin kansalaisoikeuksistaan sekä kulttuurisista, sosiaalisista ja uskonnollisista oikeuksistaan; kehottaa Azerbaidžania vapauttamaan kaikki Vuoristo-Karabahin ja Armenian asukkaat, jotka ovat edelleen Azerbaidžanin vangitsemia, ja sitoutumaan laajaan armahdukseen; kehottaa panemaan kaikilta osin, välittömästi ja tehokkaasti täytäntöön kaikki Kansainvälisen tuomioistuimen antamat määräykset kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen soveltamisesta (Armenia v. Azerbaidžan);

15. toteaa jälleen tuomitsevansa Azerbaidžanin armeijan tunkeutumisen Armenian kansainvälisesti tunnustetulle alueelle viime vuosina ja sen osien jatkuvan miehityksen; vaatii jälleen, että Azerbaidžanin joukkojen on vetäydyttävä Armenian koko suvereenilta alueelta; torjuu Azerbaidžanin presidentin ja muiden Azerbaidžanin virkamiesten antamat irredentistiset ja provosoivat lausunnot, jotka uhkaavat Armenian alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia, ja ilmaisee vakavan huolensa niistä, mukaan lukien lausunnot, jotka liittyvät vaatimukseen maan ulkopuolisesta käytävästä, jolla Azerbaidžan yhdistetään Nahitševanin erillisalueeseensa; varoittaa Azerbaidžania suunnittelemasta uhkarohkeiden sotilaallisten toimien toteuttamista Armeniaan kuuluvilla alueilla; korostaa, että Azerbaidžanin ja siihen kuuluvan Nahitševanin erillisalueen yhteenliitettävyysongelmat olisi ratkaistava kunnioittaen täysimääräisesti Armenian suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta;

16. toteaa jälleen, että Euroopan unioni tukee varauksettomasti Armenian suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta ja rajojen loukkaamattomuutta; tukee voimakkaasti Armenian ja Azerbaidžanin välisten suhteiden normalisointia, joka perustuu alueellisen koskemattomuuden ja rajojen loukkaamattomuuden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteisiin vuoden 1991 Alma-Atan julistuksen mukaisesti, rajojen määrittämiseen asiaankuuluvien Neuvostoliiton yleisesikunnan karttojen perusteella, jotka on toimitettu molemmille osapuolille, ja alueellisen viestinnän vapauttamiseen molempien maiden suvereniteetin ja lainkäyttövallan kunnioittamisen perusteella vastavuoroisuuden ja tasa-arvon pohjalta;

17. ilmaisee tukensa Armenian ja Azerbaidžanin välisten neuvottelujen jatkamiselle kaikista vielä ratkaisematta olevista kysymyksistä rauhansopimuksen tekemiseksi ja kehottaa molempia osapuolia edelleen sitoutumaan täysipainoisesti pitkäaikaisen kiistan kestävään ja rauhanomaiseen ratkaisuun vuoropuhelun ja neuvottelujen avulla; katsoo, että sopimuksesta on neuvoteltava vilpittömässä mielessä ja sen on perustuttava suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden tunnustamiseen sekä voimankäytön kieltämiseen; kehottaa EU:ta sitoutumaan voimakkaammin edistämään kattavaa ja kestävää rauhaa, joka hyödyttää kaikkia alueen kansalaisia; kehottaa Turkkia ja muita Azerbaidžanin liittolaisia pidättäytymään lietsomasta Bakusta lähtöisin olevaa riidanhaluista käyttäytymistä ja käyttämään vaikutusvaltaansa rauhanneuvottelujen saattamiseksi pikaisesti päätökseen; kehottaa Azerbaidžania sulkemaan sotasaavutuksia juhlistavan puiston, joka avattiin Bakussa 12. huhtikuuta 2021, sillä se heikentää pyrkimyksiä rakentaa keskinäistä luottamusta Armenian ja Azerbaidžanin välille;

18. on täysin eri mieltä joistakin komission ja Eurooppa-neuvoston johtajien viimeaikaisista lausunnoista, joissa presidentti Alijevia onnitellaan hänen uudelleenvalinnastaan mainitsematta, ettei Azerbaidžanissa ole demokratiaa, ja annetaan harhaanjohtava kuva Azerbaidžanista luotettavana kumppanina; vahvistaa, että nämä lausunnot eivät vastaa Euroopan unionin kantaa eikä niitä olisi koskaan pitänyt antaa Azerbaidžanin Vuoristo-Karabahissa toteuttaman etnisen puhdistuksen vuoksi; kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja Euroopan ulkosuhdehallintoa jatkamaan neuvotteluja uudistetusta kumppanuussopimuksesta ehdollisesti, jos Azerbaidžan on osoittanut olevansa aidosti valmis kunnioittamaan Vuoristo-Karabahin armenialaisväestön oikeuksia ja turvallisuutta koskevia huolenaiheita ja edistänyt omalla panoksellaan merkittävästi etenemistä kohti kattavaa ja kestävää rauhansopimusta Armenian kanssa;

19. ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Vuoristo-Karabahin armenialaisen väestön kulttuurista, uskonnollista ja historiallista perintöä ei ole turvattu, mikä on vastoin Kansainvälisen tuomioistuimen 7. joulukuuta 2021 antamaa määräystä; tuomitsee kaikki tapaukset, joissa tuhotaan, vandalisoidaan ja häpäistään mitä tahansa paikkoja, jotka muistuttavat vuosisatoja jatkuneesta armenialaisten läsnäolosta Vuoristo-Karabahissa; kehottaa Azerbaidžanin viranomaisia säilyttämään, suojelemaan ja edistämään alueen rikasta ja monipuolista perintöä; kehottaa Unescoa ryhtymään välittömiin toimiin Vuoristo-Karabahissa vaarassa olevan armenialaisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja suojelemiseksi; kehottaa vahvistamaan Armenian ja EU:n välistä yhteistyötä erityisesti siten, että EU:n satelliittikeskus (SatCen) osallistuu Azerbaidžanin harjoittaman Armenian kulttuuriperinnön järjestelmällisen tuhoamisen seurantaan (kirkot, luostarit, hautausmaat, muistomerkit, palatsit jne.);

20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Armenian tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille, Azerbaidžanin tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle, Yhdistyneille kansakunnille ja Euroopan neuvostolle.